

PK-YRITYSBAROMETRI SYKSY 2018

Alueraportti, Keski-Pohjamaa

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisenä että alueellisina raportteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2018 Pk-yritysbarometri perustuu 4636 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittämistarpeita ja kehittämisen esteitä sekä rahoitusta. Ajankohdaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa ja omistajanvaihdosta.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Pk-yritysten lähiajan suhdanneodotukset ovat kevään 2018 tilannetta heikkommat. Yleisiä suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on +27, kun se viime keväänä oli +35. Keski-Pohjanmaan alueella tilanne nähdään kevään 2018 tilannetta selvästi heikompana saldoluvun ollessa nyt +9, kun luku keväällä oli +34.

Keski-Pohjanmaan alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat myös selvästi heikkommat kuin keväällä. Saldoluvuksi muodostuu +6, kun se keväällä oli +17. Myös koko maassa odotukset henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvun (+14) perusteella hieman heikkommat kuin keväällä 2018 (+17).

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %), yritystoiminnan loppumista ennakoi 3 %. Myös Keski-Pohjanmaan alueella on nyt eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (34 %), kun viime syksynä asemansa säilyttämään pyrkiviä oli niukka enemmistö. Yritystoiminnan loppumista alueella ei nyt ennakoi yksikään vastaajista, keväällä näin arvioi 4 %. Voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on koko maassa lähes vastaava määrä ja alueella hieman vähemmän kuin keväällä. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Keski-Pohjanmaan pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Kehittämistarpeet ja kehittämisen esteet

Koko maan ja Keski-Pohjanmaan pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa sekä yhteistyössä/verkottumisessa ja alihankinnassa. Koko maassa pk-yritysten pahimpina kehittämisen esteinä nähdään kilpailutilanne ja työvoiman saatavuus. Keski-Pohjanmaalla kustannustaso mainitaan useimmin, seuraavina tulevat kilpailutilanne, yritystoiminnan sääntely, työvoiman saatavuus ja yleinen suhdanne-/taloustilanne.

Kansainvälistyminen ja digitaalisuus liiketoiminnassa

Noin joka neljännellä koko maan ja 16 %:lla Keski-Pohjanmaan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maassa suoraa palvelujen ja tavaroiden vientiä on näistä noin kahdella viidestä. Pk-yritykset hyödyntävät digitaalisista työkaluista ja palveluista yleisimmin omia internet-sivuja sekä sosiaalista mediaa.

Omistajanvaihdos

Yli puolet vastanneista koko maan ja kaksi kolmesta alueen pk-yrityspäätäjistä ei suunnittele omistajanvaihdosta. Yrityksen tai liiketoiminnan ostamista suunnittelee koko maassa noin joka viides ja alueella yli joka viides.

Sisällys

Esipuhe	2
Tiivistelmä	3
1. Johdanto.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto	6
2. Yritysten osuudet toimialoilla	7
3. Yritykset ja työllisyys	8
4. Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus ja uusiutuminen	12
6. Pk-yritysten kansainvälistyminen	14
7. Pk-yritysten kehittämisen tarpeet ja esteet	16
8. Pk-yritysten rahoitus.....	17
9. Digitaalisuus liiketoiminnassa	22
10. Omistajanvaihdos.....	24
Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot	25
Finnvera Oyj:n ja toimipisteiden yhteystiedot	26
Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot	27

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, syksy 2018, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

taloustutkimus oy

FINNVERA

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pk-yritysbarometri, syksy 2018

Alueraportti, Keski-Pohjanmaa

1. Johdanto

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisenä että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Bisnoden yritysrekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 4636 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2018. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Mika Kuismanen, ekonomisti Petri Malinen ja ekonomisti Sampo Seppänen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämisspäällikkö Katri Lehtonen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranevat 39,4 %, huononevat 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Keski-Pohjanmaan alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

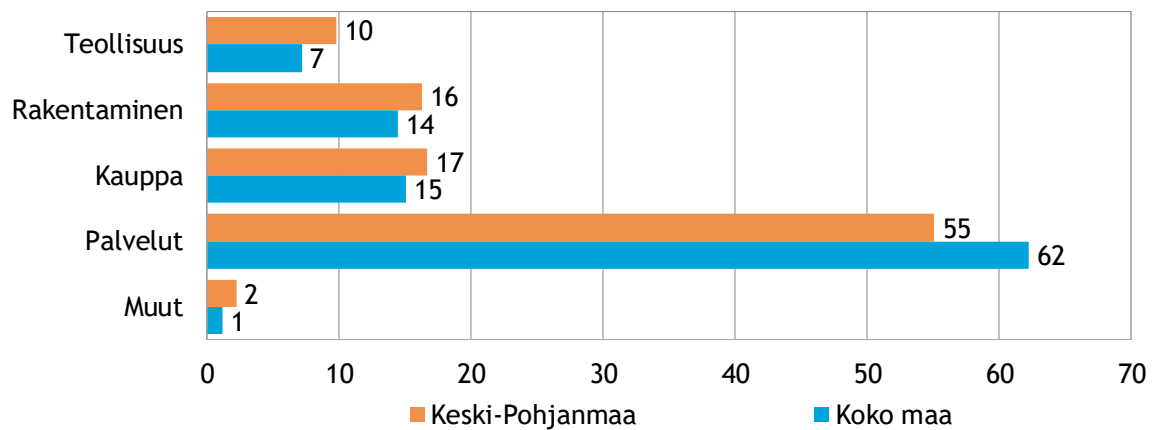
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Keski-Pohjanmaa	129	100
Päätoimiala	Teollisuus	14	11
	Rakentaminen	24	19
	Kauppa	21	16
	Palvelut	70	54
Liikevaihto vuonna 2017	alle 0,2 miljoonaa euroa	61	48
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	29	23
	0,5-0,99 miljoonaa euroa	14	11
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	3	2
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	4	3
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	9	7
	5 miljoonaa euroa tai yli	7	6
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	7	5
	Kasvuhakuiset	45	35
	Asemansa säilyttäjät	37	29
	Ei kasvutavoitteita	39	30
	Toimintansa lopettavat	1	1
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	20	17
	Ei	101	83
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	30	23
	1990-1999	18	14
	2000-2009	38	29
	2010-	43	33

2. Yritysten osuudet toimialoilla

Suomessa oli 283 563 yritystä [1] vuonna 2016. Näistä yrityksistä noin 3 270 toimi Keski-Pohjanmaan alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli 62 %, kaupan 15 %, rakentamisen 14 % ja teollisuudenalan yrityksiä 7 %. Keski-Pohjanmaan alueella oli palvelualaan kuuluvia yrityksiä koko maata suhteellisesti vähemmän ja muiden päätoimialojen yrityksiä hieman enemmän.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous.

3. Yritykset ja työllisyys

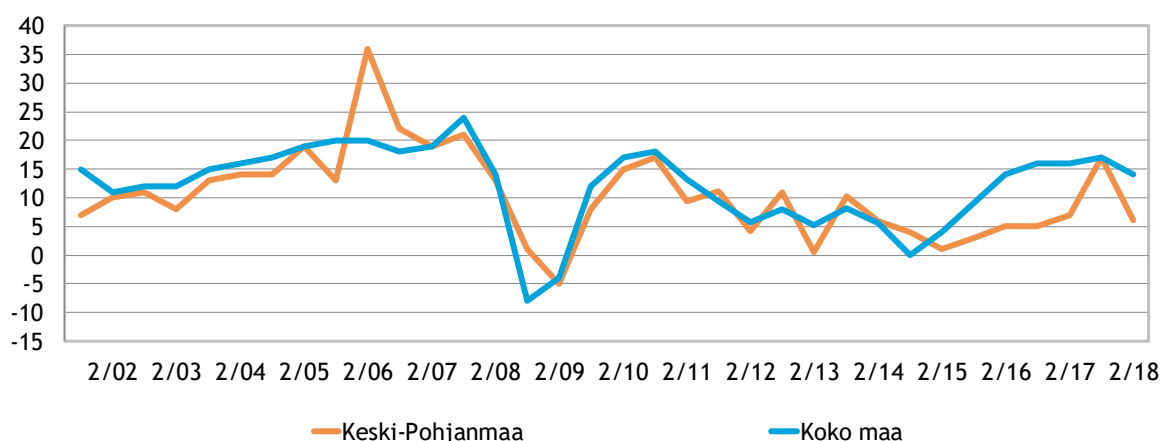
Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 573 000 henkeä vuoden 2018 toisella neljänneksellä huhti-kesäkuussa. Lukema on 79 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Sekä palkansaajia että yrittäjiä oli jonkin verran enemmän kuin aiemmin. Koko maan työttömyysaste oli 8,2 % [2] kesäkuussa 2018, kun se edellisvuoden kesäkuussa oli 9,9 %. Keski-Pohjanmaan alueella työskenteli vuoden 2018 toisella vuosineljänneksellä yhteensä 29 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 9,7 % [4]. Työttömyysaste on noussut alueella 0,6 prosenttiyksikköä vuoden 2017 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Keski-Pohjanmaa	14	79	8	6
Koko maa	21	72	7	14

Työllistämisedotukset ovat koko maassa saldoluvun perusteella hieman heikommät kuin keväällä 2018. Syksyn pk-yritysbarometrin vastaajista joka viides (21 %) arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja alle joka kymmenes (7 %) arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluvuksi muodostuu +14 (keväällä +17). Keski-Pohjanmaan alueella odotukset henkilökunnan määrän osalta ovat heikentyneet selvemmin kuin koko maassa. Saldoluku alueella on nyt +6, kun se keväällä oli selvästi parempi +17 ja oli silloin myös koko maan tasalla.

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2018, kesäkuu, 3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2018, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain, kesäkuu, 4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2018, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain, kesäkuu 2018.

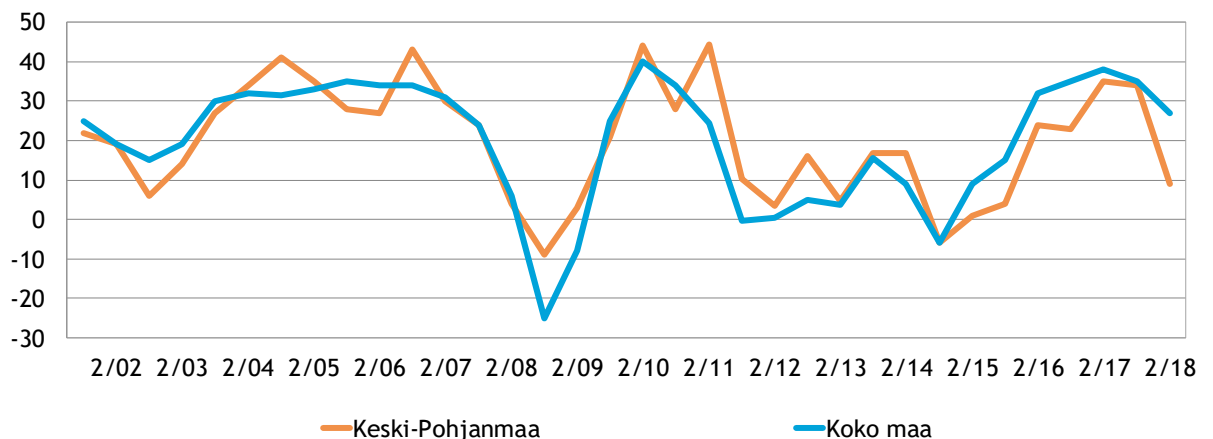
4. Pk-yritysten suhdannenäkymät

Pk-yritysten lähiajan suhdanneodotukset koko maassa jäivät kevään 2018 näkymiä heikommiksi. Lähiajan suhdanneodotuksia kuvaava saldoluku on +27, kun se keväällä oli +35. Noin puolet (53 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 37 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 10 % huononevan. Keski-Pohjanmaan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku +9 jää selvästi on koko maata heikommaksi. Alueella tilanne nähdään myös kevään 2018 tilannetta selvästi heikompana, saldoluku oli tuolloin +34. Suhdanteiden paranemista arvioi nyt alueella selvästi harvempi ja heikkenemistä useampi kuin keväällä.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Keski-Pohjanmaa	24	60	15	9
Koko maa	37	53	10	27

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku (%)

Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

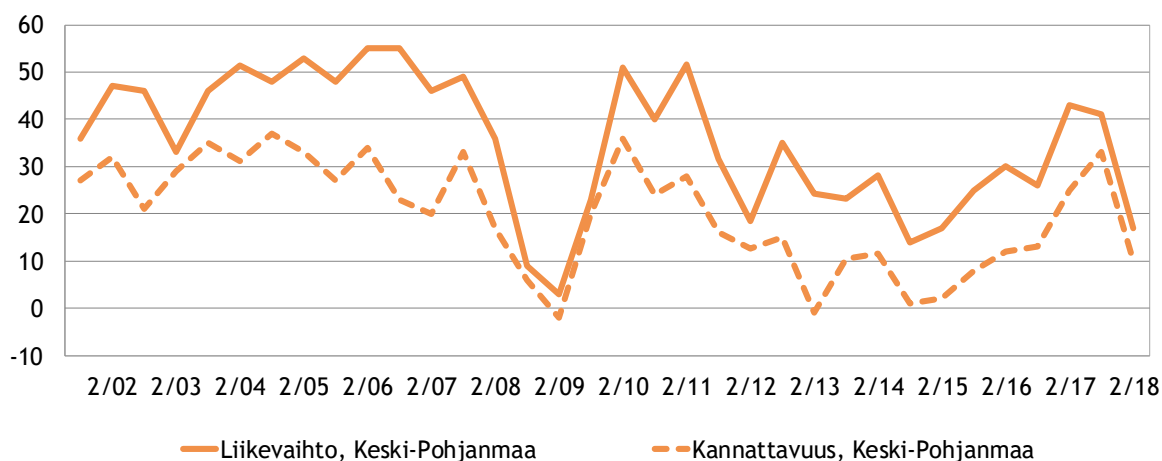
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Keski-Pohjanmaa	37	44	20	17
Koko maa	48	39	14	34
Investointien arvo				
Keski-Pohjanmaa	12	65	23	-12
Koko maa	21	60	19	2
Panostukset kansainvälistymiseen				
Keski-Pohjanmaa	6	71	22	-16
Koko maa	13	67	20	-7
Viennin arvo				
Keski-Pohjanmaa	5	75	20	-15
Koko maa	13	69	19	-6
Tuonnin arvo				
Keski-Pohjanmaa	10	73	17	-8
Koko maa	11	71	18	-8
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Keski-Pohjanmaa	38	58	3	35
Koko maa	43	50	7	36
Materiaalien hinnat				
Keski-Pohjanmaa	56	42	2	53
Koko maa	47	50	4	43
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Keski-Pohjanmaa	46	46	7	39
Koko maa	46	49	5	41
Kannattavuus				
Keski-Pohjanmaa	30	49	20	10
Koko maa	36	48	17	19
Vakavaraisuus				
Keski-Pohjanmaa	32	60	7	25
Koko maa	36	54	10	26
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Keski-Pohjanmaa	24	68	8	16
Koko maa	28	63	9	19
Tilausten määrä				
Keski-Pohjanmaa	36	55	9	27
Koko maa	44	44	12	32

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa uskotaan koko maassa saldolukujen perusteella yleisimmin materiaalien hintojen nousuun (saldoluku +43) ja lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun (+41). Myös palkkakustannusten nousuun (+36) ja liikevaihdon kasvuun (+34) uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Odotukset investointien arvon kehityksestä jäävät koko maassa hieman kevättä heikommiksi saldoluvun ollessa nyt +2 (keväällä +4).

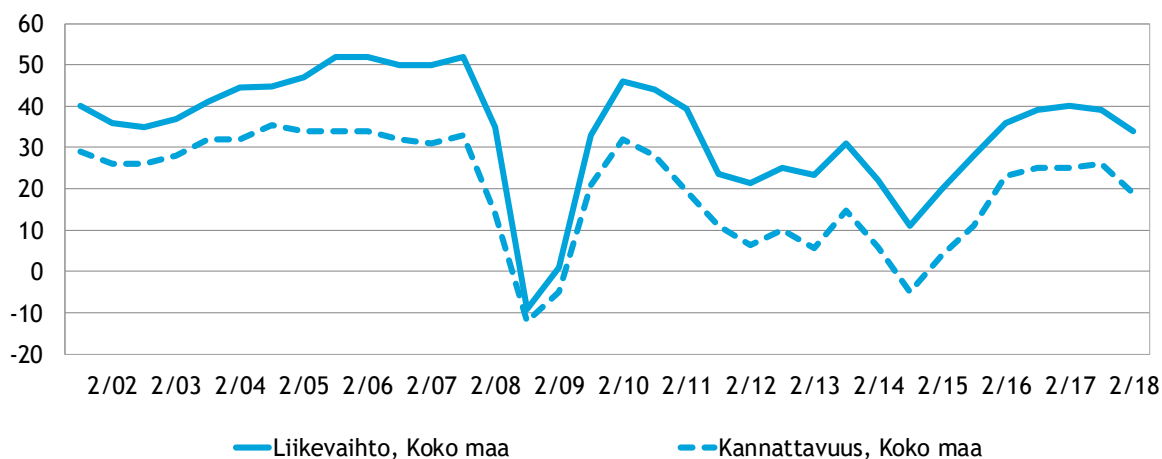
Keski-Pohjanmaan alueella uskotaan koko maan tavoin vahvimmin materiaalien hintojen nousuun (+53). Seuraavaksi vahvimmat odotukset alueella kohdistuvat lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun (+39) sekä palkkakustannusten nousuun (+35). Alueella odotukset investointien arvon kehityksestä jäävät saldoluvun perusteella selvästi ja myös kevään tilannetta selvemmin negatiivisiksi (saldoluku nyt -12, keväällä -3).

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa. Alueella odotukset molempien osatekijöiden kehityksestä ovat selvästi heikommät kuin keväällä 2018. Myös koko maan pk-yritysten odotukset liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä jäävät kevättä heikommiksi.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

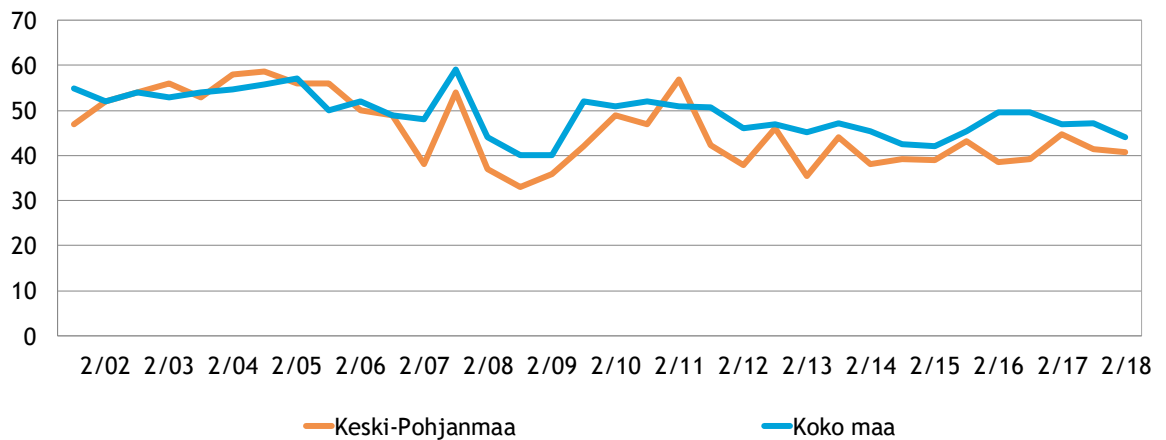
Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi kevään 2018 tapaan 3 % koko maan pk-yrityksistä. Myös Keski-Pohjanmaan alueella on nyt eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (34 %), kun viime syksynä asemansa säilyttämään pyrkiviä oli niukka enemmistö. Yritystoiminnan loppumista alueella ei nyt ennakoi yksikään vastaajista, kevään otoksessa näin arvioi 4 %. Voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on koko maassa lähes vastaava määrä ja alueella hieman vähemmän kuin keväällä.

Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Keski-Pohjanmaa	6	34	28	31	0
Koko maa	9	35	33	20	3

Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä yhteensä on hieman vähemmän ja alueella lähes saman verran kuin keväällä 2018.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Vastaavasti kuin keväällä, investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Keski-Pohjanmaan alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia. Investointien osuus on alueella lähes vastaava kuin kevään 2018 otoksessa, henkilöstön koulutukseen on panostettu hieman vähemmän.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

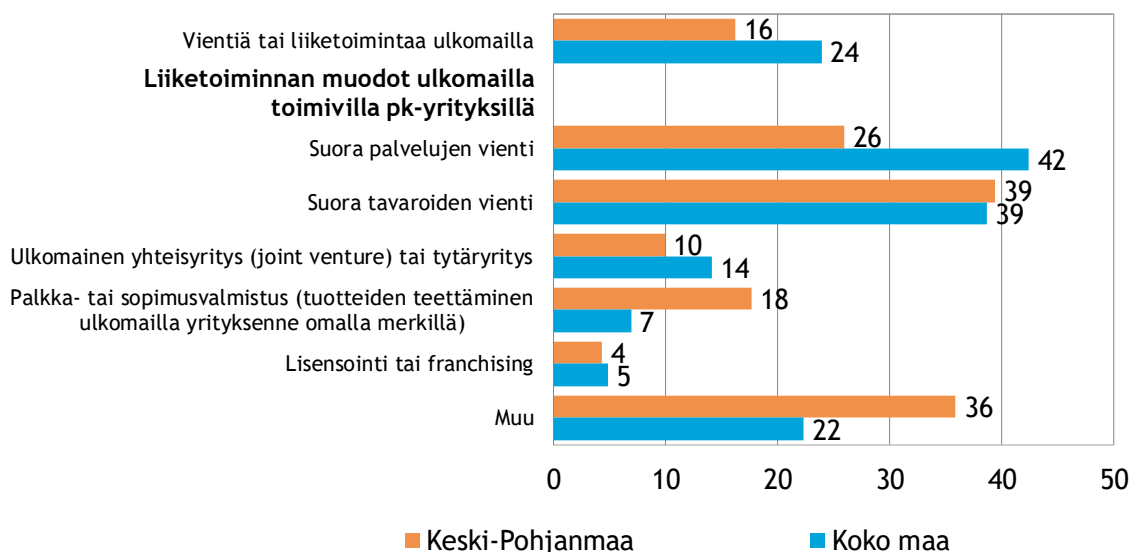
	Keski-Pohjanmaa	Koko maa
Investoinnit	76	75
Uuden henkilöstön palkkaaminen	39	43
Henkilöstön koulutus	57	59
Organisoitunut työtä uudella tavalla	50	51
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	33	36
Laajentuminen uusille markkinoille	16	24
Uusien teknologioiden käyttöönotto	24	26
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	14	20
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	14	15

*/ Vastajaat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

6. Pk-yritysten kansainvälistyminen

Kevään otoksessa noin joka neljännellä koko maan ja 16 %:lla Keski-Pohjanmaan alueen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suora palvelujen vientiä ja suora tavaroiden vientiä on näistä noin kahdella viidestä. Keski-Pohjanmaan alueella tulosten tulkinnassa on huomioitava vastaajamäärien jääminen vähäiseksi.

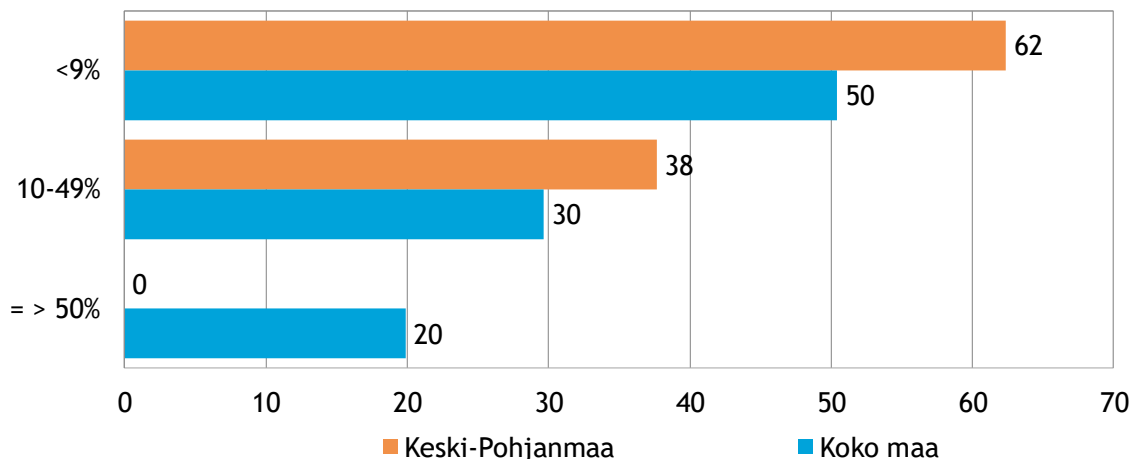
Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä, */

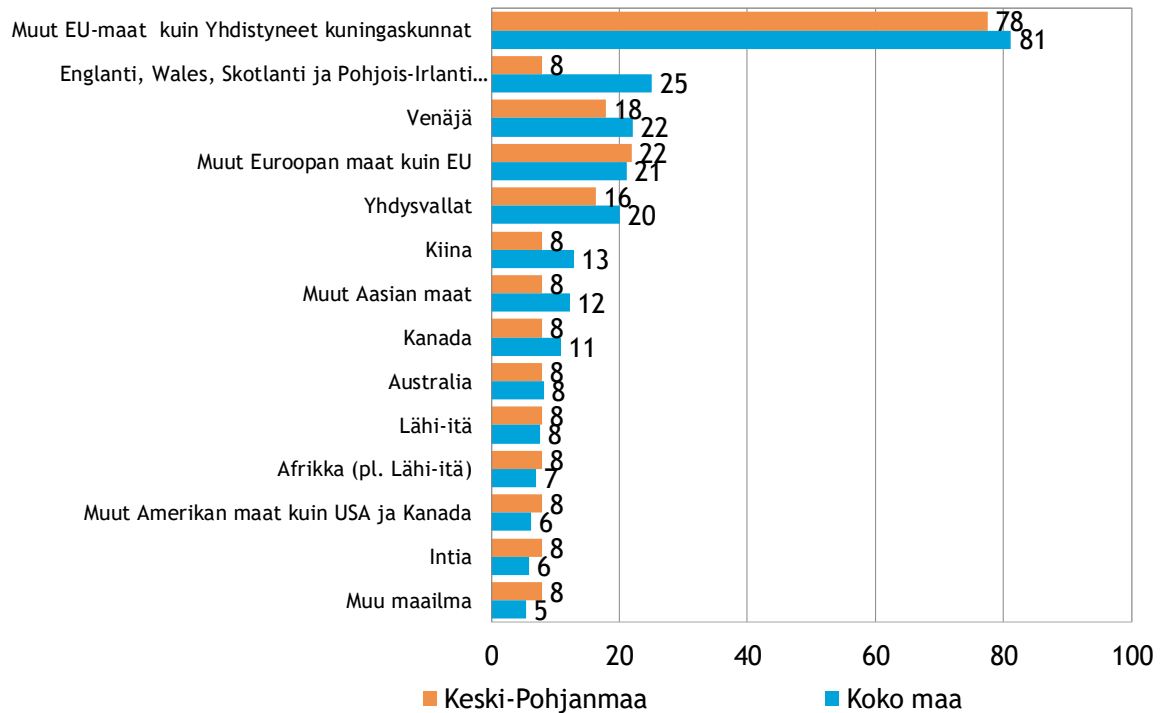
*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Noin puolella koko maan suoraan vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %. Keski-Pohjanmaan alueella vastaajamäärät jäivät hyvin pieniksi ja tämä on huomioitava tulosten tulkinnassa (myös kuvassa 9).

Kuva 8. Viennin osuus suoraan vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2017, % yrityksistä

Kuva 9. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla

Koko maan pk-yrityksistä noin joka kuudennella ja Keski-Pohjanmaan alueella joka kymmenennellä on suoraa tuontitoimintaa.

Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Keski-Pohjanmaa	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	9	17

7. Pk-yritysten kehittämisen tarpeet ja esteet

Koko maan ja Keski-Pohjanmaan alueen pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa sekä yhteistyössä/verkottumisessa ja alihankinnassa.

Taulukko 8. Pk-yritysten kehittämistarpeet tällä hetkellä, %, */

	Keski-Pohjanmaa	Koko maa
Johtaminen	16	21
Yrityksen hallitustyöskentely	3	6
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	39	37
Markkinointi ja myynti	49	53
Vienti ja kansainvälistyminen	5	7
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	22	19
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	18	19
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	39	36
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	9	8
Ei kehittämistarpeita / ei osaa sanoa	20	16

Koko maassa pk-yritysten pahimpina kehittämisen esteinä nähdään tasaväkisesti kilpailutilanne ja työvoiman saatavuus. Keski-Pohjanmaalla kustannustaso mainitaan useimmin, seuraavina tulevat kilpailutilanne, yritystoiminnan sääntely, työvoiman saatavuus ja yleinen suhdanne-/taloustilanne. Verrattuna kevään 2018 tilanteeseen kokee yritystoiminnan sääntelyn kehittämisen esteenä nyt alueelta vastanneista harvempi ja kustannustason useampi.

Taulukko 9. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, % */, **/

	Keski-Pohjanmaa	Koko maa
Yritystoiminnan sääntely	14	10
Kustannustaso	21	13
Kilpailutilanne	19	16
Rahoitus	6	10
Työvoiman saatavuus	13	16
Resurssitekijät (pl. työvoiman saatavuus)	5	8
Yleinen suhdannetilanne / taloustilanne	12	12
Ei osaa sanoa	10	14

*/ Vastajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

**/ Keväällä 2018 työvoiman saatavuus sisältynyt resurssitekijöihin.

8. Pk-yritysten rahoitus

Koko maan ja Keski-Pohjanmaan pk-yrityksistä noin joka seitsemännellä vastanneista on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Koko maan osalta tämä tilanne on lähes vastaava kuin keväällä 2018. Keski-Pohjanmaan alueella sen sijaan maksuvaikeuksia kokeneita on enemmän kuin kevään otoksessa.

Taulukko 10. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana, %

	Ei	Kyllä
Keski-Pohjanmaa	84	16
Koko maa	85	15

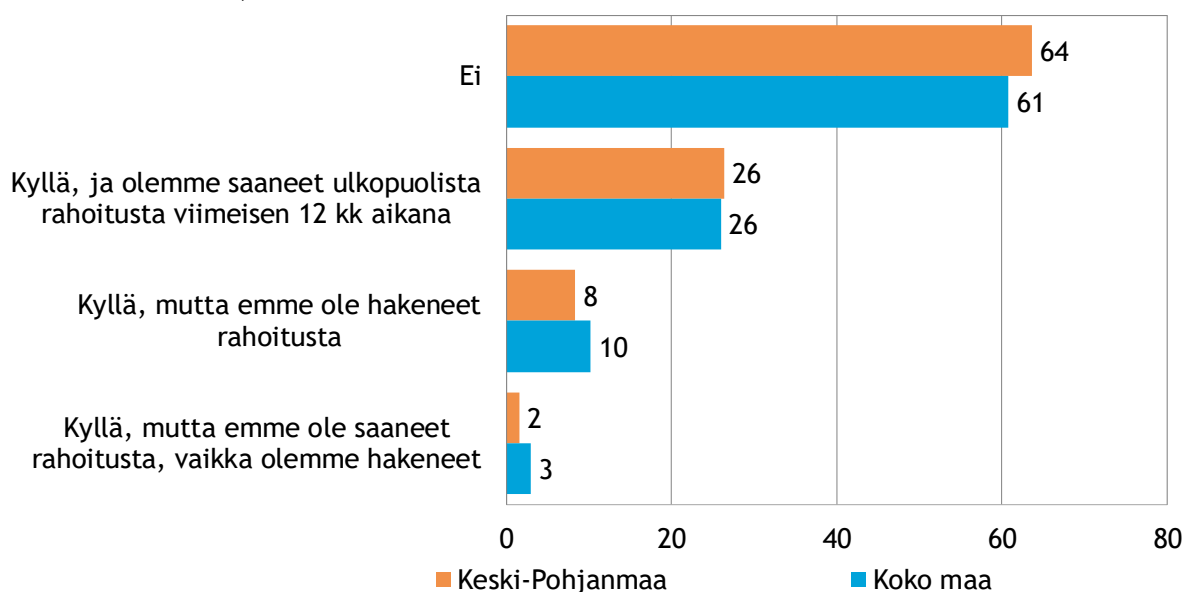
Koko maan ja alueen vastanneista pk-yrityksistä alle puolella on lainaa rahoituslaitoksilta.

Taulukko 11. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta, %

	Ei	Kyllä
Keski-Pohjanmaa	57	43
Koko maa	53	47

Koko maan ja Keski-Pohjanmaan alueen pk-yrityksistä noin kuudella kymmenestä ei ole ollut tarvetta hankkia rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Joka neljäs sanoo tarvetta olleen ja nämä ovat myös hakeneet ja saaneet rahoitusta lähimmän vuoden aikana. Joka kymmenes vastaajista sanoo tarvetta olleen, mutta ei ole hakenut rahoitusta. Kolme prosenttia koko maan ja kaksi prosenttia alueen vastaajista sanoo olleen tarvetta rahoitukselle ja on myös hakenut rahoitusta, mutta ei ole sitä saanut.

Kuva 10. Onko yrityksellänne ollut viimeisten 12 kk:n aikana tarve hankkia rahoitusta, %

Pk-yritykset ovat ottaneet rahoitusta pääosin pankista.

Taulukko 12. Mistä olette ottaneet rahoitusta, %

	Keski-Pohjanmaa	Koko maa
Pankista	79	69
Rahoitusyhtiöstä	19	30
Vakuutusyhtiöstä / työeläkevakuutusyhtiöstä	0	2
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	0	3
Bisnesenkeliltä (eli yksityiseltä henkilösjoittajalta)	3	4
Finnverasta	3	15
Business Finlandilta (aiemmin Tekes)	0	5
ELY-keskuksista	9	5
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta	0	0
Velkakirjamarkkinoilta	0	0
Listautumismarkkinoilta (ml. pörssi ja vaihtoehtoiset markkinapaikat)	0	0
Joukkorahoituksen kautta	3	1
Muualta	0	7

Valtaosa, noin kolme neljästä koko maan ja yli neljä viidestä alueen pk-yrityksestä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 13. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana, %

	Ei	Kyllä
Keski-Pohjanmaa	84	16
Koko maa	77	23

Pk-yritykset aikovat hakea ulkopuolista rahoitusta yleisimmin pankista. Koko maan vastaajista seuraavaksi yleisimmät tahot ovat rahoitusyhtiö, Finnvera ja Business Finland. Alueella Finnvera mainitaan pankin jälkeen toisena ja rahoitusyhtiö kolmanneksi useimmin.

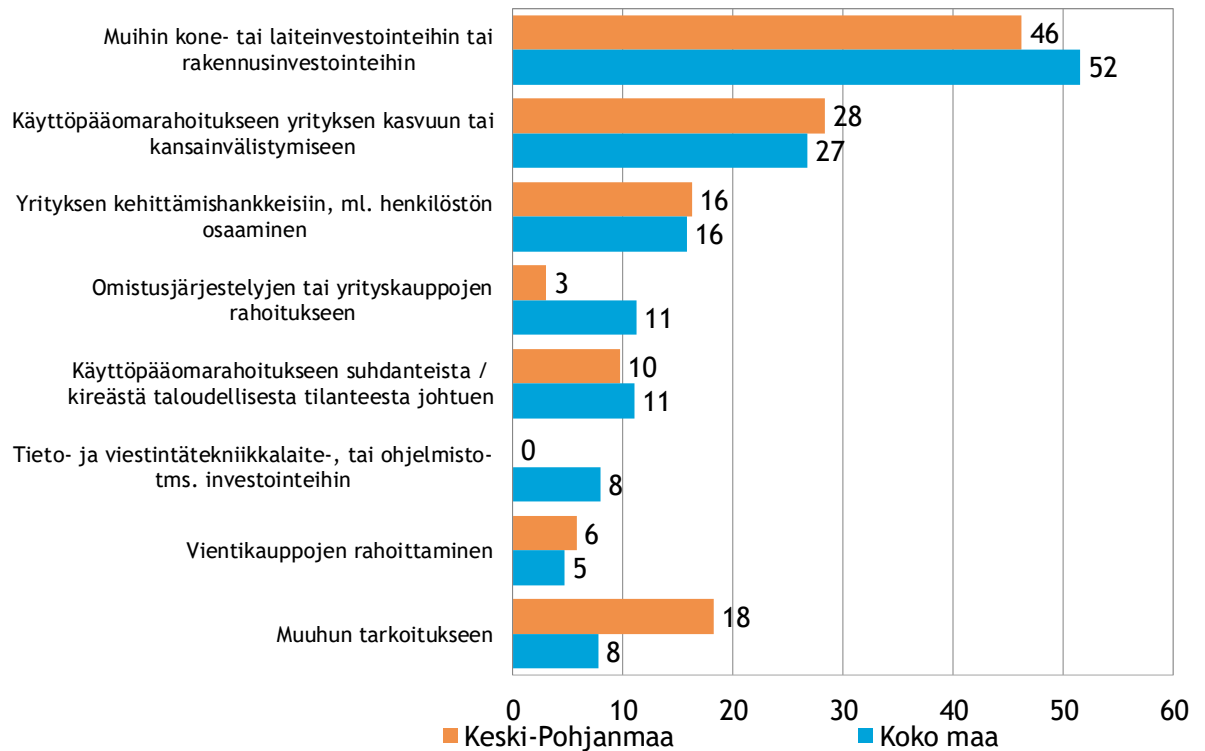
Taulukko 14. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta, %

	Keski-Pohjanmaa	Koko maa
Pankista	88	68
Rahoitusyhtiöstä	24	32
Vakuutusyhtiöstä / työeläkevakuutusyhtiöstä	0	5
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	5	8
Bisnesenkeliltä (eli yksityiseltä henkilösijoittajalta)	4	9
Finnverasta	28	19
Business Finlandilta (aiemmin Tekes)	12	14
ELY-keskuksista	4	10
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta	0	1
Velkakirjamarkkinoilta	0	0
Listautumismarkkinoilta (ml. pörssi ja vaihtoehtoiset markkinapaikat)	0	1
Joukkorahoituksen kautta	0	2
Muualta	0	9

*/ Vastajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Koko maassa ja samoin Keski-Pohjanmaan alueella ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää selvästi yleisimmin muihin kone- ja laiteinvestointeihin tai rakennusinvestointeihin. Käyttöpääomarahoitusta yrityksen kasvuun ja kansainvälistymiseen on toiseksi yleisimmin mainittu ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus.

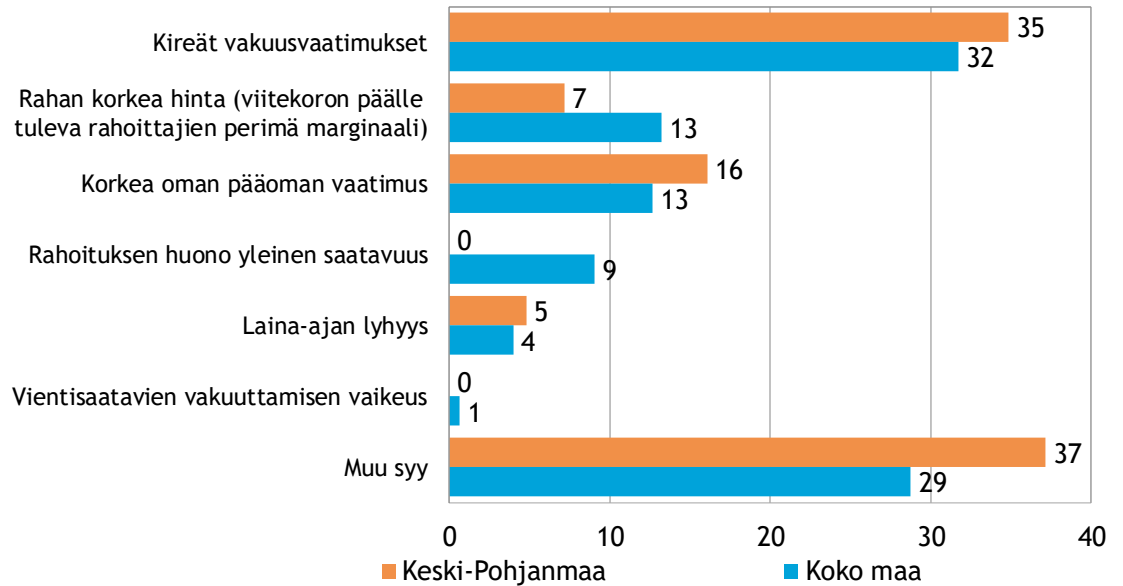
Kuva 11. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana, */

*/ Vastaajat ovat voineet valita kaksi mielestään tärkeintä vaihtoehtoa.

Kireät vakuusvaatimukset muiden syiden ohella ovat koko maassa ja alueella tärkeimmät syyt sille, että pk-yrityksissä ei ole haettu tai saatu rahoitusta.

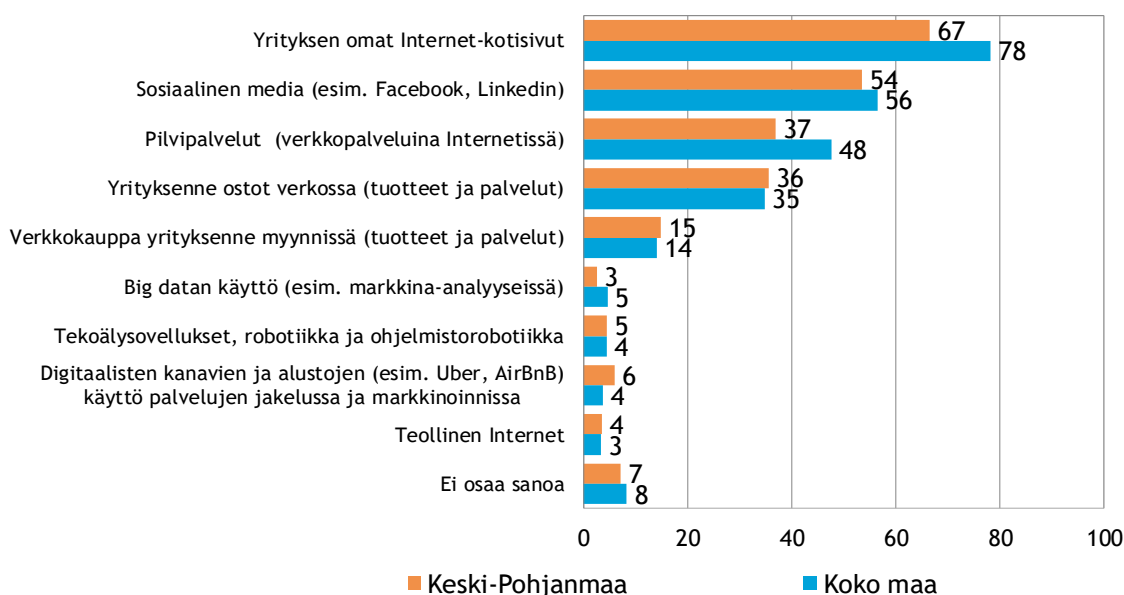
Kuva 12. Tärkeimmät syyt sille, että ei ole hakenut tai saanut rahoitusta, %

9. Digitaalisuus liiketoiminnassa

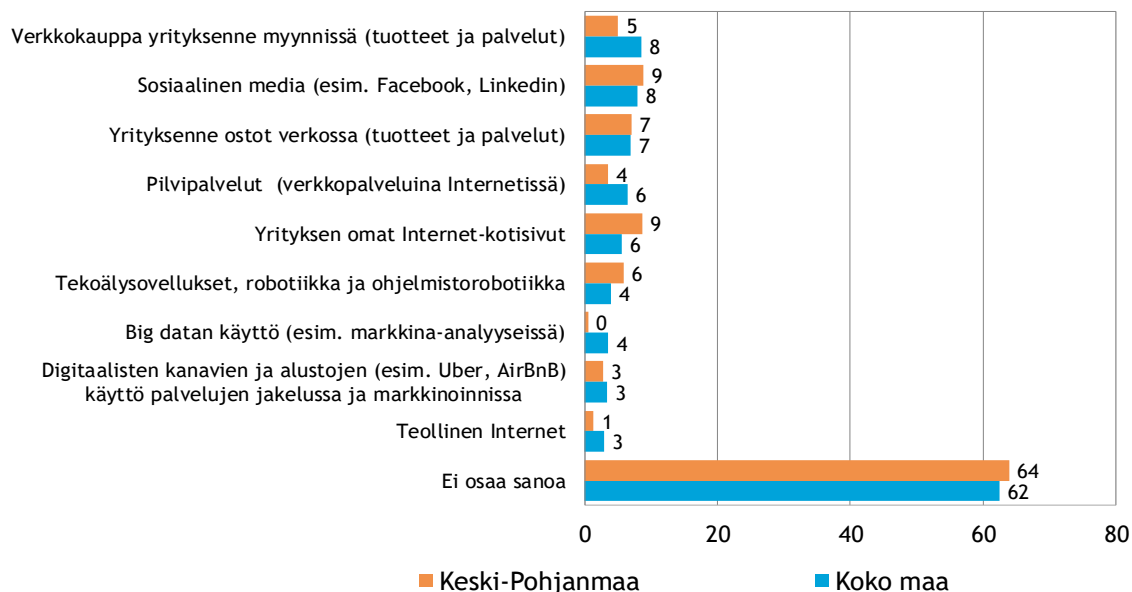
Noin neljällä viidestä koko maan ja kahdella kolmesta Keski-pohjanmaan alueen pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja.

Kuva 13. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %

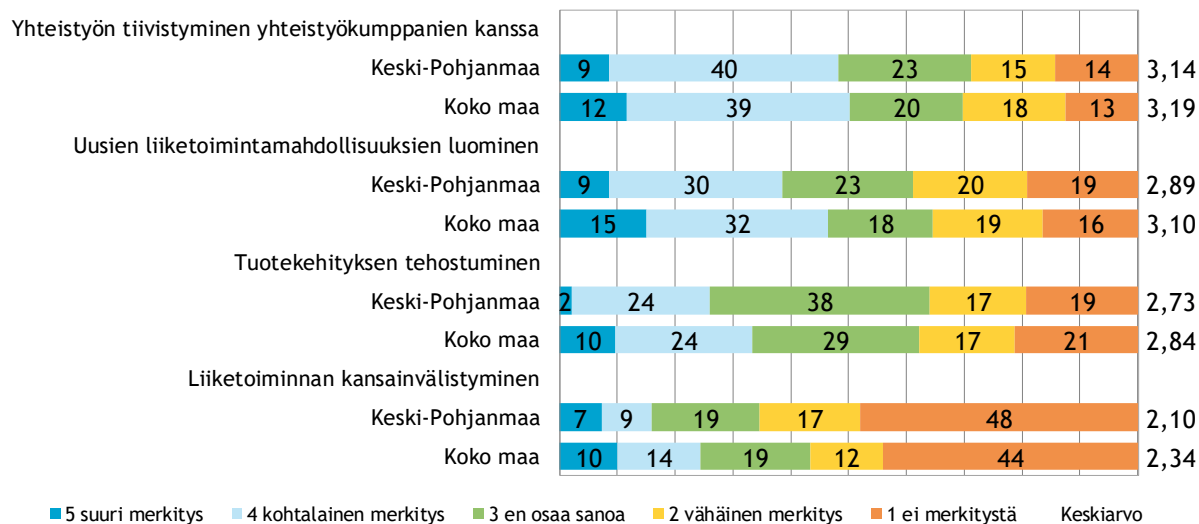
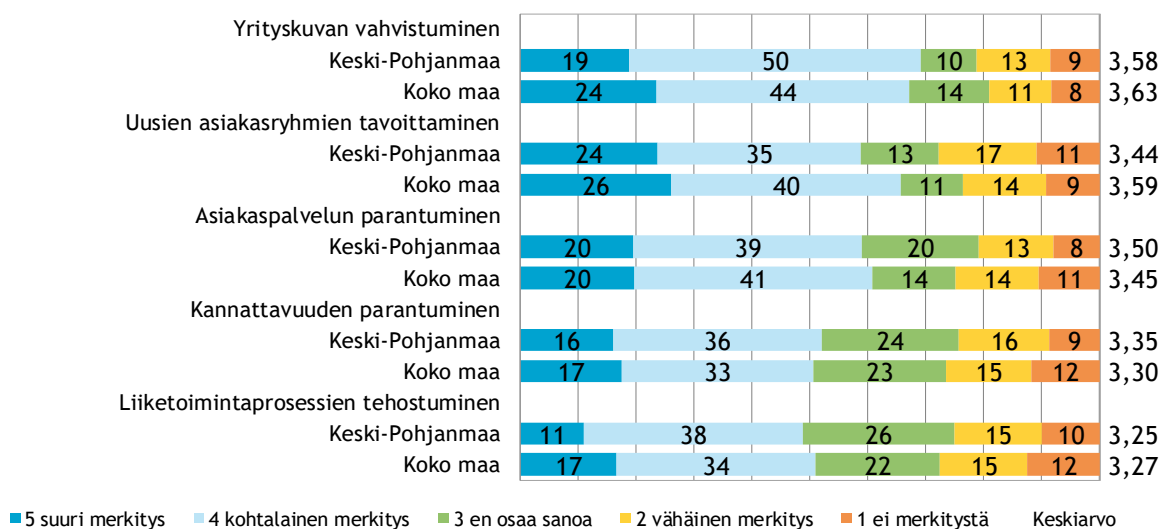
Kuva 14. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana, %

Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa 8 % ja Keski-pohjanmaalla 5 % pk-yrityksistä. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

Yrityskuvan vahvistuminen, uusien asiakasryhmien tavoittaminen ja asiakaspalvelun sekä kannattavuuden parantuminen arvioidaan merkittävimmiten digitalisoitumisesta syntyviksi mahdollisuuksiksi pk-yritysten keskuudessa.

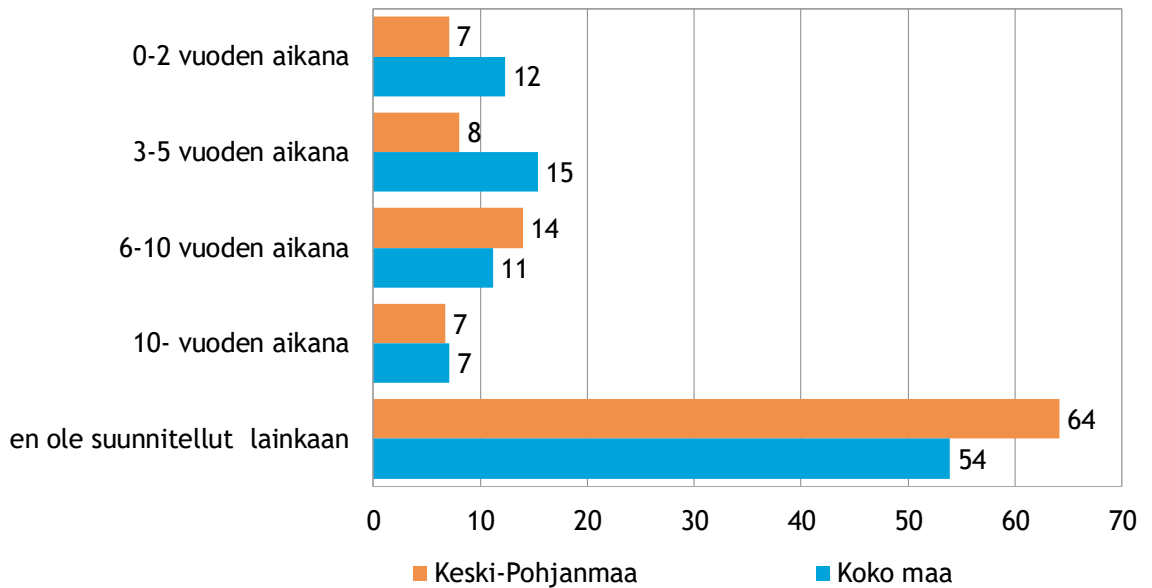
Kuvat 15-16. Arvioikaa seuraavia liiketoiminnan digitalisoitumisesta syntyvien mahdollisuuksien merkitystä yrityksellenne

10. Omistajanvaihdos

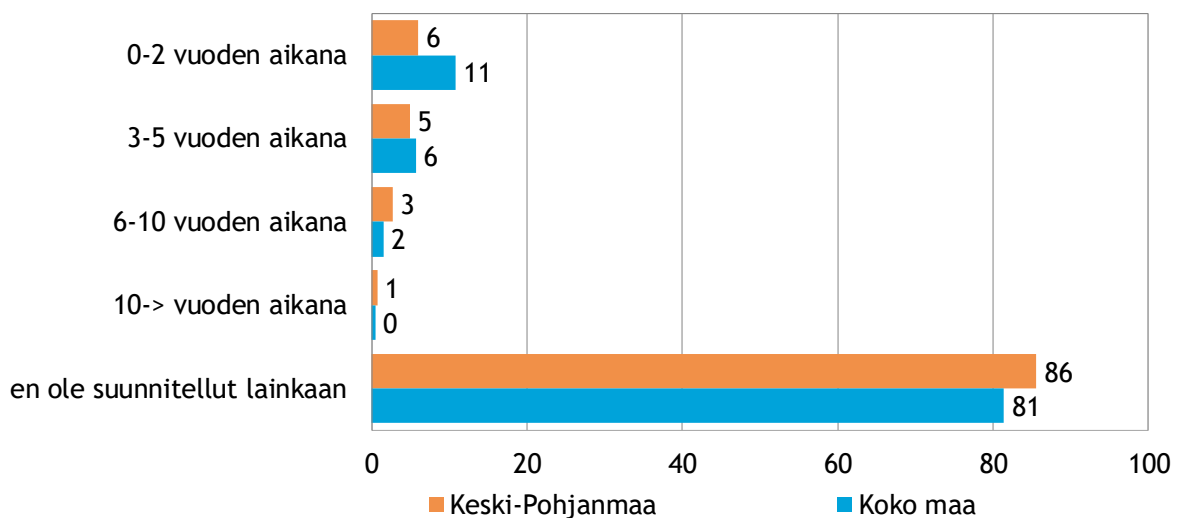
Yli puolet koko maan ja noin kaksi kolmesta Keski-Pohjanmaalta kyselyyn vastanneista pk-yrityspäätäjistä ei ole suunnitellut omistajanvaihdoksen toteuttamista lainkaan. Omistajanvaihdosta suunnittelevat aikovat toteuttaa vaihdoksen useimmiten seuraavan viiden vuoden aikana.

Kuva 17. Omistajan vaihdoksen suunnittelu, %

Valtaosa, yli neljä viidestä pk-barometrikyselyyn vastanneista yrityspäätäjistä ei ole suunnitellut yrityksen tai liiketoiminnan ostamista lainkaan. Yrityksen tai liiketoiminnan osto toteutettaisiin yleisimmin lähitulevaisuudessa, seuraavan kahden vuoden aikana. Koko maassa neljä viidestä ja alueella seitsemän kymmenestä yrityksen tai liiketoiminnan ostamisesta kiinnostuneesta sanoo tarvitsevänsä ostoon ulkopuolista rahoitusta.

Kuva 18. Yrityksen tai liiketoiminnan ostamisen suunnittelu, %

Suomen Yrittäjien ja aluejärjestöjen yhteystiedot

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221
yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT

Valtakatu 51, 53100 Lappeenranta
yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin 06 420 5000

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT

Sammonkatu 12, 50130 Mikkeli
yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 312

HELSINGIN YRITTÄJÄT

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
yrittajat.fi/helsinki
puhelin 050 575 2353

HÄMEEN YRITTÄJÄT

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
yrittajat.fi/hame
puhelin 010 229 0390

KAINUUN YRITTÄJÄT

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin 06 831 5292

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT

Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

KYMEN YRITTÄJÄT

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
yrittajat.fi/kymi
puhelin 044 012 4190

LAPIN YRITTÄJÄT

Hallituskatu 26, 2. krs, 96100 Rovaniemi
yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT

Laukontori, Kehräsaari B, 2. krs, 33200 Tampere
yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin 03 251 6500

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
yrittajat.fi/pohjoiskarjala
puhelin 050 367 5194

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Isokatu 4, 90100 Oulu
yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin 010 322 1980

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT

Vesijärvenkatu 15, 15140 Lahti
yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 322 4300

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT

Tekniikantie 12, 02150 Espoo
yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
puhelin 010 422 1400

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Raastuvankatu 12-14 D, 65100 Vaasa
yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
puhelin 050 463 2370

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT

Isolinnankatu 24, 28101 Pori
yrittajat.fi/satakunta
puhelin 050 312 9301

SAVON YRITTÄJÄT

Kauppakatu 28 B, 3. krs, 70110 Kuopio
yrittajat.fi/savo
puhelin 044 368 0507

UUDENMAAN YRITTÄJÄT

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
yrittajat.fi/uusimaa
puhelin 010 231 3050

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT

Brahenkatu 20, 20100 Turku
yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin 02 275 7100

Finnvera Oyj:n ja toimipisteiden yhteystiedot

PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ

Vaihde: 029 460 11

Puhelinpalvelu: 029 460 2580

Sähköposti: etunimi.sukunimi@finnvera.fi

www.finnvera.fi

HELSINKI

Porkkalankatu 1, PL 1010, 00101 Helsinki

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET

HELSINKI

Porkkalankatu 1, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15 rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Piippukatu 11, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Askonkatu 2, 7. krs, 15100 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs, 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Kalevantie 2, 33100 Tampere

TURKU

Humalistonkatu 1, 20100 Turku

VAASA

Virastotalo, Wolffintie 35, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO

FINNVERA PLC

Representative Office in St. Petersburg

Finland House

Ul. Bolshaya Konyushennaya 4-6-8

191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta

puh. +358 405 088 956

Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten yhteystiedot

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS
Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS
Jääkärikatu 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS
Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS
Salpausselänkatu 22, 45101 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Villimiehenkatu 2 B, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS
Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS
Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS
Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS
Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS
Wolffintie 35 B, 5. krs, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS
Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS
Veteraanikatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS
Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS
Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS
Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS
Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

